

การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

นายเจริญ พิมพ์พันธ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-931-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF TASK PERFORMANCE OF THE SUPERVISORY UNIT HEADS,
THE OFFICES OF THE DISTRICT/SUB-DISTRICK PRIMARY EDUCATUION.

Mr.Charoen Pimpakhan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Graduate school

Chulalongkorn University

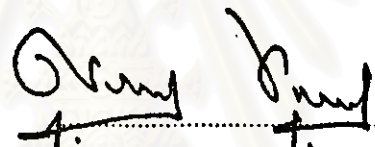
Academic Year 1996

ISBN 974-636-931-2

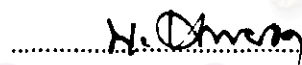
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
โดย	นายเจริญ พิมพันธ์
ภาควิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

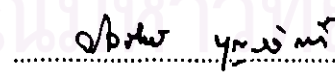

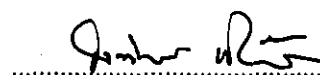
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เกรยอด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เจริญ พิมพ์พันธ์ : การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ
(A STUDY OF TASK PERFORMANCE OF THE SUPERVISORY UNIT HEADS ,THE OFFICES OF THE
DISTRICT / SUB - DISTRICT PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา: ร.ท.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ; 218 หน้า
ISBN 974-635-931-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ หาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

งานพัฒนางานวิชาการ ที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ การจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นวิทยากร และการนิเทศติดตามผล ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณ และขาดการส่งเสริมให้บุคลากรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร งานโครงการที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานโครงการแนะแนวในโรงเรียน โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน และโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน โดยวิธี การนิเทศติดตามผล ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณ

งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา ที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ การผลิต จัดทำสื่อและเครื่องมือการนิเทศ การให้คำปรึกษา เป็น วิทยากร ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณ ผู้บริหารและครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน โรงเรียน งาน โครงการที่เกี่ยวข้อง ที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โครงการนิเทศทางไกล โครงการอาหารกลางวัน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการนิเทศ ติดตามผล ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณ

งานวิจัยประเมินผลและบริการ ที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ การจัดทำบัญชีสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา เป็น ศูนย์กลางในการประสานงานการจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การ เป็นวิทยากร การนิเทศติดตามผล การศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศการเรียนการสอน การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงาน การจัดประกวดสื่อการเรียนการสอนดีเด่น การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร การให้คำแนะนำปรึกษา การจัดการระบบการให้บริการเยี่ยมสื่อ การจัดประชุมปฏิบัติการผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดประกวดห้องสมุดดีเด่น การจัดอบรม คุรุบรรณารักษ์ ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณ ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการในแผนปฏิบัติการได้ครบ โรงเรียน ไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์ สถานที่จัดห้องสมุด และมุมหนังสือของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ไม่อำนวยความสะดวก งานโครงการที่เกี่ยวข้อง ที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ งานกลุ่ม โรงเรียน โดยวิธีการนิเทศติดตามผล ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดบุคลากร

งานวิชาการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย ที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ การจัดทำโครงการพัฒนากลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งานที่ได้รับมอบหมายไม่ใช่งานวิชาการโดยตรง

บริหารการศึกษา
ภาควิชา .....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
สาขาวิชา .....2539.....
ปีการศึกษา .....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C842313 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: TASK PERFORMANCE / SUPERVISORY UNIT HEAD

CHAROEN PIMPAKHAN : A STUDY OF TASK PERFORMANCE OF THE SUPERVISORY UNIT HEADS, THE OFFICES OF THE DISTRICT / SUB-DISTRICT PRIMARY EDUCATION.

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.VALAIRAT BOONSWASDI, 218 pp. ISBN 974-635-931-2

The purpose of this research was to study the task performance of the supervisory unit heads, the Office of the District Sub- District Primary Education. The subjects included the supervisory unit heads, the Office of the District Sub- District Primary Education. The research instrument was questionnaire. The obtained data were analyzed by using percentage.

Research findings were as follows:

Academic affairs development, was mostly conducted by arranging conferences, seminars and training courses, being resource person, and follow-up The supervisory project. Problems found were inadequate number of personnels, budget, and lack support for personnels and local office to participate in curriculum development. Related projects were in most cases, school guidance, democratic and co-operative projects. The problem mainly found was lack of budget.

Educational Supervision development was mostly carried out by developing supervisory devices consulting and being resource person. The problems mostly found were insufficient budget, lack of administrators' and teachers' attention in school supervision. The related project mostly conducted were schools supervision, distance-supervision, lunch program, and expanding opportunity for basic education. The problem found was lack of budget.

Evaluation and services were mainly performed by being the center and displaying educational statistics and information , studying states, problems, and needs. be resource person, follow-up, studying related documents and using research findings in instructional supervision, carrying out meeting, holding a material competition, follow-up the curriculum implementation, giving advice, managing system for material service, carrying out workshop for producing materials competition, and in-service training for librarian. Problems mostly found were insufficient budget, lack capability in working as shown in operational project and arranging education to meet the criteria, personnels lacked knowledge and understanding in operation audio-visual aids, inappropriate of the library location and book corner of the Office of the District Sub- District Primary Education. The related project most conducted was school clusters. Problem mostly found was the lack of personnels.

Other assigned academic affairs was mostly carried out by administering mathematics skill project. Problem mostly found was some assigned works were not relevant to school academic affairs.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
 ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลูกเสือ
 สาขาวิชา.....
 2539
 ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และให้กำลังใจ ด้วยดีตลอดเวลา รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา ที่ได้ให้ คำแนะนำต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความ ร่วมมือในการวิจัย คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนอุดหนุนจำนวนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ทำให้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนมาถึงจุดนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์บังเอิญ พิมพ์พันธ์ และลูกๆ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด ขอขอบคุณ เพื่อนๆ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้มีพระคุณทุกท่าน

เจริญ พิมพ์พันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตการวิจัย	5
	คำนิยามศัพท์	6
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2	ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	7
	ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	8
	ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา	9
	หลักการนิเทศการศึกษา	10
	บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา	12
	หน้าที่ของศึกษานิเทศก์	12
	หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	14
	วิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	22
	งานพัฒนางานวิชาการ	24
	งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา	31
	งานวิจัย ประเมินผลและบริการ	40
	งานวิชาการอื่น ที่ได้รับมอบหมาย	62
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	68
	ประชากร	68
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
	การวิเคราะห์ข้อมูล	69
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าหน่วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	74
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าหน่วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	121
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	139
	สรุปผลการวิจัย	139
	อภิปรายผลการวิจัย	156
	ข้อเสนอแนะ	166
	รายการอ้างอิง	167
	ภาคผนวก	172
	ประวัติผู้เขียน	218

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
2	รายการปฏิบัติงานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา	74
3	รายการปฏิบัติงานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตร ระดับก่อนประถมศึกษา	79
4	รายการปฏิบัติงานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา	82
5	รายการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา	87
6	รายการปฏิบัติงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนางานวิชาการ	90
7	รายการปฏิบัติงานพัฒนารูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ	92
8	รายการปฏิบัติงานสนับสนุนการนิเทศและนิเทศภายในแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	96
9	รายการปฏิบัติงานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์	99
10	รายการปฏิบัติงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาการนิเทศการศึกษา.....	101
11	รายการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา	104
12	รายการปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ	106
13	รายการปฏิบัติงานทดสอบ วัดและประเมินผล	107
14	รายการปฏิบัติงานวิเคราะห์วิจัยการบริหารการนิเทศและการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์	109
15	รายการปฏิบัติงานมาตรฐานการศึกษา	111
16	รายการปฏิบัติงานผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ และเครื่องมือการนิเทศ	113
17	รายการปฏิบัติงานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน	115
18	รายการปฏิบัติงานห้องสมุดสื่อ และงานส่งเสริมการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน	117
19	รายการปฏิบัติงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประเมินผลและบริการ	119
20	รายการปฏิบัติงานวิชาการอื่น ที่ได้รับมอบหมาย	120
21	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานพัฒนางานวิชาการ	121
22	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานพัฒนาการนิเทศการศึกษา	127
23	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานวิจัย ประเมินผลและบริการ	132
24	จำนวนและคำร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานอื่น ที่ได้รับมอบหมาย	138